

Persbericht 19 juni 2020

Ook in België lopen kinderen en jongeren op de vlucht risico op seksueel geweld

De strijd tegen seksueel geweld tijdens conflicten gaat ook België aan

Meer dan de helft van alle vluchtelingen en migranten wereldwijd krijgt te maken met seksueel en gendergerelateerd geweld. Kinderen en jongeren zijn extra kwetsbaar om slachtoffer te worden van zulk geweld. Hun slachtofferschap blijft echter vaak onder de radar. Op 19 juni, Internationale dag voor de Uitbanning van Seksueel Geweld in Conflictsituaties, pleiten het Platform Kinderen op de vlucht en het Kenniscentrum Gezinswetenschappen (Odisee) ervoor om te investeren in het herkennen en voorkomen van seksueel en gendergerelateerd geweld bij kinderen en jongeren met een vlucht- of migratieverhaal. Want dit geweld stopt niet bij de grens, het gaat ook ons aan.

Selectieve verontwaardiging

Seksueel en gendergerelateerd geweld laat niemand onberoerd. De herdenking van de moord op Julie Van Espen gaf aanleiding voor de publiek breed gedragen actie [#bloomforchange](#). Hun tienpuntenplan moet beleidsmakers tot actie bewegen. “Maar is onze verontwaardiging niet wat selectief?” vraagt Melanie Zonderman, medewerkster bij Platform Kinderen op de vlucht, zich af. “Wie herinnert zich de 23-jarige Eunice, die op 5 juni 2018 werd vermoord in de prostitutiebuurt bij het Brusselse Noordstation? Eunice was geen beloftevolle studente uit het Antwerpse, maar een sekswerker afkomstig uit Niger. De aandacht voor gendergerelateerd geweld is vaak beperkt tot slachtoffers van verkrachting of intrafamiliaal geweld. Slachtoffers van genitale verminking, kindhuwelijken of eengerelateerd geweld blijven nog vaak verborgen. Nochtans worden deze vormen van geweld vaak aangehaald als motief bij asielaanvragen.”

Veel slachtoffers van seksueel of gendergerelateerd geweld met een vluchtverhaal of migratieachtergrond komen helemaal niet in beeld. “Ze kunnen of durven geen hulp vragen omwille van een precair of irregulier verblijfstatuut, omwille van administratieve drempels, of omdat hun gevoel van schaamte te groot is. Daarnaast herkennen begeleiders en hulpverleners van jonge vluchtelingen of migranten de signalen van seksueel of gendergerelateerd geweld vaak niet, of weten ze niet hoe ze hier gepast op kunnen reageren,” zegt Melanie Zonderman nog.

Harde cijfers

Volgens de [VN-vluchtelingenorganisatie](#) zijn er wereldwijd meer dan 70 miljoen ontheemden; 26 miljoen vluchtelingen zoeken buiten hun land van herkomst naar bescherming tegen vervolging en geweld. De helft van hen is minderjarig. Vele mensen slaan op de vlucht voor conflicten, waarin seksueel geweld vaak doelbewust wordt ingezet. Maar ook tijdens en na de vlucht worden zij buitensporig vaak aan deze vormen van geweld blootgesteld. Zo blijkt uit onderzoek van [Ines Keygnaert \(Ugent\)](#) dat meer dan de helft (57%) van de vluchtelingen, migranten en mensen zonder wettig verblijf in België en Nederland, direct of indirect in contact zijn gekomen met seksueel of gendergerelateerd geweld, waaronder verkrachting en seksuele uitbuiting. Maar liefst **een vijfde** van

hen gaf aan dat ze hier effectief zelf slachtoffer van waren. De [VN-vluchtelingenorganisatie](#) onderstreept dat kinderen en jongeren in het bijzonder gevaar lopen om slachtoffer van zulk geweld te worden, niet enkel tijdens de vlucht, maar **ook in ons land**.

Wat kunnen we hieraan doen?

Deze harde realiteit inspireerde ons in 2019 tot een studiedag en nu, naar aanleiding van de **Internationale dag voor de Uitbanning van Seksueel Geweld tijdens Conflicten (19 juni)** en **Wereldvluchtelingendag (20 juni)**, tot de publicatie *“Seksualiteit, seksueel geweld en jongeren met een vluchtverhaal. Welke tools en pistes voor de toekomst?”*

“Daarmee geven we een stem aan de slachtoffers,” zegt Bo Fagardo, onderzoekster bij het Kenniscentrum Gezinswetenschappen van Odisee. “We willen hulpverleners, voogden, leerkrachten en vrijwilligers helpen om seksueel en gendergerelateerd geweld beter te herkennen.” De publicatie bevat heel concrete tips. “Zo geven we mee dat je geen seksuoloog of psycholoog moet zijn om een verkennend gesprek over seksualiteit aan te gaan,” zegt Bo Fagardo, die overigens zelf seksuologe is. “Het is wel belangrijk dat de gesprekspartner hiermee instemt, en dat er rekening gehouden wordt met de eigen persoonlijke en professionele grenzen. Het gesprek durven aangaan, is een eerste stap om slachtoffers van seksueel of gendergerelateerd geweld te ondersteunen, maar ook om jonge vluchtelingen en migranten te sensibiliseren over zowel de risico’s als de positieve aspecten van seksualiteit.”

Daarmee is het werk natuurlijk niet af. “Ook in ons land, in onze opvangcentra, op onze straten loopt een extra kwetsbare groep van kinderen en jongeren rond die veel risico loopt om slachtoffer te worden van seksueel of gendergerelateerd geweld. Het is dus ook onze zaak om dit probleem aan te pakken en deze kinderen tegen dit soort geweld te beschermen,” besluit Melanie Zonderman.

“Aan beleidsmakers vragen we om van bij de signalisatie aan de Dienst Voogdij een tijdelijke voogd toe te wijzen aan niet-begeleide minderjarigen, zelfs bij twijfel over de minderjarigheid. Bij de identificatiefase moeten we bijzondere aandacht besteden aan genderkwesties en eventuele signalen van geweld. Dit vereist dat professionals en vrijwilligers die vluchtelingenkinderen begeleiden, opgeleid worden omtrent de bescherming van kinderen tegen seksueel en gendergerelateerd geweld.

Opvangcentra moedigen we aan om formele procedures vast te leggen om gevallen van geweld tegen kinderen op te sporen, te melden en op te volgen. Alle voorzieningen waar minderjarigen verblijven zouden moeten voorzien in passende infrastructuur, met gescheiden toiletten, douches en gendergevoelige ruimtes voor jongens en meisjes, en een scheiding tussen kinderen en volwassenen die niet tot hetzelfde gezin behoren.”

Meer weten

De publicatie *“Seksualiteit, seksueel geweld en jongeren met een vluchtverhaal. Welke tools en pistes voor de toekomst?”* is vanaf 19 juni gratis te downloaden via www.kinderenopdevlucht.be en via www.kcgezinswetenschappen.be.

Wie

Het [Platform Kinderen op de vlucht](#) brengt als enig nationaal en tweetalig netwerk rond kinderen in een migratiecontext meer dan 55 organisaties samen. We coördineren de acties van vakmensen die rechtstreeks werken met niet-begeleide minderjarigen en/of kinderen die met hun familieleden in een precair of onwettig verblijf in België zijn. We beogen een betere bescherming en maatschappelijke integratie van kinderen en jongeren in migratie met de coördinatie van ons netwerk. We verbeteren de kennis en het werk van professionals door middel van regelmatige uitwisselingen, workshops, vormingen, en studiedagen: www.kinderenopdevlucht.be

Het [Kenniscentrum Gezinswetenschappen van de co-hogeschool Odisee](#) is al geruime tijd actief in projecten voor een betere begeleiding van vluchtelinggezinnen en niet-begeleide minderjarigen. Zo lopen er onder andere onderzoeken over de woonbegeleiding van vluchtelingen door vrijwilligers, de veerkracht bij ouders en kinderen op de vlucht en de impact van het proces van gezinshereniging. Het Kenniscentrum wil sociale professionals ondersteunen in hun belangrijke taak om deze weerbaarheid te zien en te versterken: www.kcgezinswetenschappen.be

Contact

- **Melanie Zonderman**, projectmedewerker Kinderen in gezinnen in onwettig of precair verblijf bij het Platform Kinderen op de vlucht, 0467 78 47 67, mz@droitdesjeunes.com
- **Bo Fagardo**, onderzoekster aan het Kenniscentrum Gezinswetenschappen (Odisee), bo.fagardo@odisee.be